

РАЗВИТИЕ НА РАЗУМА XII /КОМБИНИРАНЕ И ПРОГНОЗИРАНЕ/

Веселин Божиков
СФЕРА ИЛ

В статията са разгледани Комбинаториката, Логическото моделиране и Мисловното моделиране. Изяснено е, че Логическото моделиране е ограничено и ползва само малка част от ресурса на Мисловното моделиране. Последното е не само база на Логическото моделиране, но стои в основата на развитието на разума.

В последната статия накратко разгледахме Математическото моделиране и неговите възможности за подпомагане на описанието, планирането, прогнозирането и управлението на процесите в реалността.

Тук ще разгледаме някои важни моменти на Комбинаториката, Логическото моделиране и Мисловното моделиране.

Те стоят в основата на Математическото моделиране и всички процеси на прогнозиране.

По своята същност мисловните матрици са относителни, което прави възможно развитието на разума.

Съотнасянията, връзките и комбинациите на мисловните матрици водят до формиране на нови мисловни матрици и трансформации на съществуващите.

Мисловните процеси, които са пряко свързани с трансформации на мисловни матрици може да определим като процеси на Мисловно моделиране.

В ниво Символи наблюдаваме всевъзможни съотнасяния,

връзки, комбинации и трансформации на мисловните матрици.

В ниво Познание виждаме, че съотнасянията, връзките, комбинациите и трансформациите се ограничават от степента на опознаване и осъзнаване на мисловните матрици.

В ниво Вяра съотнасянията, връзките, комбинациите и трансформациите са максимално ограничени. Тук висшите мисловни матрици максимално лимитират мисловните процеси.

(Виж статиите "Мисловни Матрици" и "Догматичните Матрици".)

Развитието на мисловните матрици в релация с динамиката на обектите, процесите и явленията в реалността, води до характерни особености на мисловните процеси в нивата Символи, Познание и Вяра.

С цикличността на времето, монотонността на случващото се в обкръжаващата среда, повтаряемостта на процесите и явленията, възприемането на знания наготово и пр. рутинни информационни процеси, мисловните матрици и мисловните процеси и в по-нисшите нива (Познание и Символи) постепенно стават по-ограничени.

Във връзка с Мисловното моделиране може да класифицираме мисловните матрици на статични, динамични и равновесни.

Статични са мисловните матрици в ниво Вяра, понеже слабо се влияят от трансформации.

Динамични са мисловните матрици в ниво Символи, понеже често участват в трансформации.

Мисловните матрици в ниво Познание са равновесни. Те са относително динамични, понеже се трансформират, но са относително статични, понеже формират устойчива база за трансформациите на мисловните матрици.

При Мисловното моделиране спектърът от съотнасяния, връзки, комбинации и трансформации на мисловните матрици е максимално широк. Той включва целият възможен мисловен ресурс на мозъка.

Наблюдават се два основни вида вариации на мисловните процеси - Динамизиране и Статизиране.

Динамизирането на мисловните процеси разширява съотнасянията, комбинирането и трансформациите в и между нивата на мисловните матрици.

Статизирането на мисловните процеси стеснява (канализира) съотнасянията, комбинирането и трансформациите в и между нивата на мисловните матрици.

Логическото моделиране е лимитирана подсистема на Мисловното моделиране.

То е като автономен мисловен модул и служи за информационен интерфейс към ресурса на Мисловното моделиране.

Логическите модели са равновесни, относително динамични и относително статични мисловни матрици.

Характерни за логическото моделиране са множество съотнасяния, връзки и комбинации, отворени опции за трансформации и възможност за развитие на моделирането, в хода на мисловните процеси.

При Логическото моделиране водещи са аналитичните и синтезните процеси.

Аналитичните процеси диференцират мисловните матрици в хоризонтала и по вертикала на нивата Вяра - Познание - Символи.

Синтезните процеси интегрират мисловните матрици в хоризонтала и по вертикала на нивата Символи - Познание - Вяра.

Комбинирането на мисловните процеси, мисловните матрици и трансформациите им са основата на Логическото моделиране.

В процеса на моделиране постепенно отпадат някои комбинации, формират се нови и се трансформират мисловните матрици и мисловните процеси.

Чрез постепенното логическо лимитиране на комбинациите и трансформациите на мисловните матрици се постига възможност за формиране на конкретни резултати.

Колкото по-ограничен е броят на резултатите, толкова по-прецизен би бил моделът и съответно прогнозата.

От друга страна наличието на повече резултати дава по-голяма

вероятност за съответствие с реалността.

Оптимално моделиране и прогнозиране се постигат, когато Логическото моделиране се актуализира (развива) в хода на информационните (логическите) операции.

Видно е, че в процесите на Логическо моделиране участват трансформации на мисловните матрици. Трансформациите, от друга страна са основна част от Мисловното моделиране. То стои в основата на развитието на разума и се явява базата на Логическото моделиране.

Повтаряемостта и сходството на обектите, процесите и явленията във времето и пространството, както и установените закономерности свързани с тях, ни дават Историческа основа за комбиниране, моделиране и прогнозиране.

Реалното периодично проучване и изследване на обектите, процесите и явленията ни дават Статистическа основа.

Теоретизирането на горните и научната им обработка ни дават Теоретична основа за комбиниране, моделиране и прогнозиране.

Развитието на изброените в реалността, във връзка с усъвършенстването и оптимизацията на моделирането, води до формиране и структуриране на специфична Моделна база.

Комплексното изследване на обектите, процесите и явленията и обработката на цялата налична информация, свързана с тях, формират Прогнозна база за комбиниране, моделиране и прогнозиране.

Просто казано, Прогнозната база следва да включва цялата относима информация към заданието, без оглед на принадлежността и към вярвания, религии, наука, култура, фолклор, окултизъм и пр. Т.е. тук попадат всички мисловни матрици, които са имали някаква относимост към заданието в миналото, имат такава в настоящето и биха могли да имат в бъдеще време.

Ако Прогнозната база бъде ограничена по някакви причини, то ще се игнорира относима информация и така изначално ще се внесе изкривяване в моделите и прогнозните резултати.

Зад всички Математически модели стоят определени Логически модели. Последните задават целите и основните рамки (заданието), както и основните операции и математическата логика (обработката).

Развитието от матрици към модели в науките се поражда заради нуждата от реалистично описание, планиране, прогнозиране и управление на сложните динамични процеси в реалността. Характерни признаци за това са употребата на статистически методи, евристични методи, теории на вероятностите, теории на хаоса и др.

Знаем, че по своята същност математиката е нереална, понеже се базира на първични допускания (наречени аксиоми). Тя е валидна (реалистична) само доколкото тези базови допускания съответват на реалността. Също така, математиката не може да опише множество обекти, процеси и явления от микро и макрокосмоса, преходът между качествените нива в реалността и др. (Виж статията "Баланс и Безкрайност".)

От горното следва, че Математическото моделиране е ограничено, от една страна от същността на математиката, а от друга страна от логическата основа на математическите модели.

Логическото моделиране е ограничено от лимитирането на Комбинаториката (съотнасяния, връзки и комбинации) и ограничаването на трансформациите на представите (мисловните матрици), което се наблюдава, както по хоризонтала, така и по вертикала на нивата Символи - Познание - Вяра.

Въпреки това, Логическото моделиране е много по-малко лимитирано от Математическото моделиране. Докато математическите модели са фиксирани или слабо гъвкави, Логическото моделиране може цялостно да пре моделира логическите си модели. Т.е. вече установени съотнасяния, връзки и комбинации може да бъдат силно променени вследствие на осъзнаване, водещо до множество трансформации на мисловните матрици и мисловните процеси, по време на моделирането. Това може да бъде следствие от постъпване на нова информация, но

може и да е продукт на осъзнаване на вече налична информация.

В крайна сметка обаче, самото моделиране води към логическо лимитиране на мисловните процеси и мисловните матрици, за да може да се получат крайни резултати.

Логическото моделиране е основен инструментариум на прогнозирането. То предшества математическите модели и продължава след получаването на техните резултати. Всички резултати от Математическото моделиране подлежат на логическа оценка и обработка.

Самото Математическо моделиране може да се определи като изчислителна част на Логическото моделиране.

Мисловното моделиране е много по-обхватно от Логическото моделиране. То протича и във фонов режим (докато сме заети с други задачи), без дори да съзнаваме наличието на такива мисловни процеси.

Логическото моделиране поставя заданието (проблема), но не контролира и не лимитира фоновите процеси на Мисловното моделиране. Това е много благоприятно за развитието на Логическите модели в хода на мисловните процеси.

До известна степен, стимулация на Мисловното моделиране може да се постигне чрез скициране на обекти, процеси и явления, съставяне на таблици, разписване на блоксхеми, чертане на графики, схеми, различни грами и др. подобни, релаксиране, медитиране и др. техники.

Тук е важно да отбележим значението на мисловните процеси по време на сън, когато преобладава Паралелната мозъчна логика.

По време на сън имаме почти изцяло Мисловно моделиране. (В съновиденията обичайната Последователна логика е рехавя, алогична или въобще липсва.)

Макар че се пренебрегва това явление, голяма част от най-добрите аналитици и прогностици нарочно не бързат с решенията си и обявяването на крайните резултати при Логическо моделиране и прогнозиране, а предпочитат да преспят с

натрупаната и обработена информация.

В будно състояние, при Логическото моделиране, преобладава Последователната мозъчна логика. Определящи са аналитичните и синтезните мисловни процеси. Логическото моделиране не владее целия ресурс на Мисловното моделиране, а само инициира и стимулира дейността му.

При Мисловното моделиране преобладава Паралелната мозъчна логика. Тук определящи са само динамизирането и статизирането на мисловните процеси.

При Мисловното моделиране целият мозъчен ресурс работи на максимално възможните обороти и така то често решава проблеми и задачи, нерешими за Логическото моделиране.

Неслучайно "Утрото е по-мъдро от вечерта."

Разликата между Логическото моделиране и Мисловното моделиране най-добре изпъква в условията на недостатъчна информация и липса на важни данни. При такива обстоятелства Логическото моделиране зацикля и не може да даде адекватни резултати.

Заданията са поставени чрез Логическото моделиране, но решенията са почти изцяло продукт на Мисловното моделиране. Има много случаи, в които такива резултати дори противоречат на логиката, но се оказват реални и решаващи.

Това най-добре го знаят и разбират пълководците, политическите, обществените и бизнес лидерите, различните ръководители, учените, аналитиците, прогностиците и др. , които представят, планират, прогнозираят и управляват сложни динамични процеси в реалността.

